

Manel Esclusa, fotògraf

Nom: Manel Esclusa

Edat: 55 anys

Professió: fotògraf

Vaig néixer a Vic i visc a Barcelona

Estic en contacte amb Ulls del Món des de l'any 2003

Manel Esclusa va néixer, pràcticament, amb una càmera sota el braç. Amb només vuit anys ja fotografiava tot el que veia i des de llavors no ha deixat de fer-ho. Per això diu que no pot separar la seva faceta professional de la personal. Se sent fascinat pels grans espais on no hi ha res, com el desert del Sàhara o l'Antàrtida, perquè mostren a l'individu les seves dimensions reals, insignificants, i l'obliguen a estar en comunió amb ell mateix.

El novembre passat va viatjar als campaments de refugiats sahrauís amb una comissió mèdica de la Fundació per fer-ne un reportatge fotogràfic i reconeix que l'experiència l'ha marcat. A continuació ens ho explica.

Com va començar la teva relació amb Ulls del Món?

Va començar com una mena de necessitat de posar el meu art, fet amb la vista, al servei d'una organització que es dedica precisament a fer que la gent hi vegi. En un principi hi feia petites aportacions, fins que l'any passat va sorgir la possibilitat de preparar l'exposició sobre el treball de la Fundació al Sàhara.

Havies participat anteriorment en projectes humanitaris? Què et va fer decidir a involucrar-t'hi personalment i professional?

No, aquesta va ser la meua primera experiència d'aquest tipus i també el meu primer viatge al desert del Sàhara. Tot obeïa a aquest desig –gaire bé una necessitat– de què parlava: la voluntat de col·laborar amb una entitat que treballa, com jo, amb la mirada.

A més, el fet de poder viure des de dins la realitat dels territoris sahrauís quan els visita una expedició mèdica i contribuir a divulgar-la amb les meves fotos representava un valor afegit.

Visualment, què és el que més t'ha impactat d'aquest viatge? Què t'ha aportat com a fotògraf?

No puc parlar d'un impacte visual sense que sigui personal, perquè com a persona no aconsegueixo desconnectar de la meua feina; porto la fotografia a dins des que tinc ús de raó i, inevitablement, la meua relació amb l'entorn prioritza allò visual. En qualsevol cas, el que més m'ha impactat en tots aspectes ha estat la gent, el seu tarannà i el contacte que he pogut mantenir-hi. És una gent que t'ensenya moltes coses essencials que sovint tenim oblidades, com el valor del temps.

Creus que podem parlar d'una mirada sahrauí, diferent de la nostra mirada occidental?

La mirada sahrauí és molt profunda, és una mirada del desert. Mira més cap a l'infinit, cap a l'horitzó. És una mirada més oberta, com la seva hospitalitat, que també és més oberta. Sí, podem dir que és una mirada diferent de la nostra, tot i que ells poden dir que és la nostra la que és diferent...

A qui recomanaries que visités l'exposició "Obrint els ulls al Món: 5 anys de lluita contra la ceguesa evitable al Sàhara", amb les teves fotografies i les de la Núria Andreu?

És una exposició que va dirigida a tothom, i que hauria de veure tothom. Aquesta és la seva pretensió: ser testimoni d'una realitat i fer-la veure al major nombre de gent possible. Tinc una anècdota que ho resumeix perfectament: al primer o segon dia de la meua estada al desert, se'm va acostar un senyor gran, sahrauí, demanant-me què feia. Quan li vaig explicar em va dir "doncs continuï fent la seva feina i faci moltes fotos; que els seus ulls parlin per nosaltres". Aquesta és la motivació real.

Què creus que transmet?

Crec que, a banda d'il·lustrar la feina d'Ulls del Món a la zona, mostra el context per a que tothom pugui interpretar la situació en què es troba aquesta població. Ensenya de quina manera s'hi viu, les seves condicions, quines necessitats hi ha i qui se n'ocupa, i tot això pot ser el punt de partida d'una reflexió més global.

Què ha tingut d'especial aquest reportatge, comparant-lo amb altres de la teva trajectòria?

El contacte amb la gent, i no només amb la gent del país, sinó també amb els integrants de la mateixa comissió, que van fer-me sentir molt còmode en tot moment. Jo treballa sovint amb elements com la soledat, la nit, el silenci, i els retrats mirant-me'ls des de fora. En aquest cas, en canvi, la implicació i la col·laboració eren tan profundes que em permetien tenir una doble mirada, externa i interna. Per mi això és molt important, perquè no sempre s'aconsegueix.

Tindrà continuïtat?

M'agradaria i penso que sí que en tindrà. El que voldria és que no fos només una col·laboració personal meua, sinó que s'estengués a un grup de fotògrafs; aconseguir unir esforços de persones que treballen amb la vista i per la vista...